

عنوان مقاله:

نگاهی به قالب های شعر دفاع مقدس

محل انتشار:

پژوهشنامه اورمزد، دوره 9، شماره 32 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 19

نویسندگان:

منوچهر کمری - دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی

عبدالرضا شبستری - کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی

خلاصه مقاله:

منظور از قالب یک شعر، شکل آرایش مصراع ها و نظام قافیه آرایبی آن است. در واقع جابه جایی قافیه باعث دگرگونی قالب های شعری می شود. شعر به مفهوم خاص خود نه در تعریف میگنجد و نه در قالب، ولی شاعران و مخاطبان آنها، به مرور زمان در بیان عام به مفاهیم و تعاریفی ویژه رسیده اند و شکل هایی خاص را در قافیه آرایبی شعر به رسمیت شناخته اند. به این ترتیب در طول تاریخ، چند قالب پدید آمده و شاعران کهن ما کمتر از محدوده این قالب ها خارج شده اند. فقط در شعر معاصر، یک تحول ساختاری و محتوایی در شعر داشته ایم که اصول حاکم بر قالب های شعر را نیز تا حد زیادی دستخوش تغییر کرده است. در قالب های کهن، شعر از تعدادی مصراع هموزن تشکیل میشود. موسیقی کناری نیز همواره مورد توجه بوده و تابع نظم خاصی است. هر قالب، فقط به وسیله نظام قافیه آرایبی خویش مشخص میشود و وزن در این میان نقش چندانی ندارد. از میان بی نهایت شکلی که میتوان برای قافیه آرایبی داشت، فقط چندین شکل باب طبع شاعران فارسی قرار گرفته و به این ترتیب، قالب های شعری رایج را پدید آورده است که عبارتند از: قصیده، مثنوی، غزل، قطعه، ترجیع بند، ترکیب بند، مسمط، مستزاد، رباعی و دوبیتی. تا اینکه در سال 1301 با پیشگامی علی اسفندیاری متخلص به نیما یوشیج تحولی کلی در شعر کهن فارسی شکل گرفت و ر ابتدا شاعران این دوره دو اصل کلی تساوی وزن مصراع های شعر و نظم ثابت قافیه ها را رعایت کرده اند و اگر هم نوآوری در قالب های شعر داشته اند، با حفظ این دو اصل بوده است. تاجایی که نیما یوشیج که پرچمدار اصلی تحول بود شعر بی وزن و بی قافیه را مثل آدم بی استخوان می دانست. اما از میان پیروان نیما کم کم در امتداد تحول بوجود آمده تعدادی از شاعران با پیشگامی احمد شاملوبه این فکر افتادند که آن دو اصل کلی را به کنار گذارند و نوآوری را فراتر از آن حد و مرز گسترش دهند. شعری که به این ترتیب سروده شد، شکلی بسیار متفاوت با شعرهای پیش از خود داشت

کلمات کلیدی:

شعر فارسی، قافیه، قالب شعری، شعر دفاع مقدس

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/753422>

